

Megkezdte munkáját a TEXPLAT fórum

Kutasi Csaba

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) február 25-én tartotta a korábban megalakult „Nemzeti Technológia Platform a Textil- és Ruhaipar Megújításáért” (TEXPLAT) első fórumát a Textilmúzeumban.

Dr. Pataki Pál, a TMTE és a Platform tanács elnöke bevezetőjében köszöntötte a mintegy félszáz megjelent szakembert és érdeklődőt. Hangsúlyozta, hogy a TEXPLAT-tal az egyesület eddigi fennállásnak legjelentősebb projektje kezdődött. Utalt arra, hogy jelzés értékű a pályázat elnyerése, tehát a meglevő hazai textil- és textilruházati vállalkozások megtartását az iparvezetés is fontosnak tartja.

„Mi van a számok mögött?”

Ezzel a címmel tartott előadásában *Farkasné Rejtő Gabriella*, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) főtanácsosa a hazai textil- és textilruházati ipar helyzetéről beszélt a statisztikai adatok tükrében. (*Előadását lapunk más helyén szerkesztett formában közöljük.*) Ismertetését a 2007. évi tényadatok és a 2008. évi mutatók várható alakulásának figyelembe vételével készítette, hangsúlyozva azonban, hogy a különböző statisztikák csak a 4 fő feletti vállalkozások adatait tartalmazzák.

A vizsgált időszakban a textília- és textilárutermelés és értékesítés egyaránt sajnálatosan folyamatosan csökkent. Mind a belföldi kereskedelemben, mind az exportban számottevő visszaesés következett be. A 2000. évet 100 %-nak véve, 2008-ban 51,3 %-os (a textiliparban 51,0, a textilruházati iparban 51,9 %) volt a termelési volumen indexe, tehát a textilárugyártás megfeleződött. 2007-ben – 2006-hoz viszonyítva – összességében 86,4 %-os termelésalakulás tapasztalható, a bázisévhez képest 2008-ban pedig 80,2 %-os index várható. A beruházások mértéke a termelésesénél jelentősebben csökkent (2007-ben 7 milliárd Ft, tavaly 6,6 milliárd Ft volt). A 2008. évi beruházásokat tekintve 4 milliárd Ft-ot investáltak a textilgyártó és 2,6 milliárd Ft-ot a ruházati iparba. A foglalkoztatottak száma is drasztikusan csökkent, 2008-ban közel 38 ezer fő dolgozott a textil- és textilruházati szektorban együttesen (2000-ben ez még 103,4 ezer fő volt). A textilgyártásban tavaly 12,6 ezer fő vett részt (2000-ben 33,2 ezer).

A 17-es kódszámú textília-gyártó terület ágazatait tekintve az elmúlt két évben a fonás 18–22 %-ot, a szövés 16–17 %-ot, a kikészítés 3–4 %-ot, a konfekcionálás (a ruházat kivételével) 27–28 %-ot, az egyéb textiltermék-gyártás (szőnyeg, nemszőtt kelme, műszaki cikkek) 18–20 %-ot, a kötöttkelme-termelés 1–2 %-ot, a kötöttáru- (harisnya-, pulóver- stb.) gyártás 12 %-ot tett ki. A termelési érték 2007-ben 93,4 milliárd Ft volt, 2008-ra ez feltehetően 89,4 milliárd Ft körül alakul a 17-es kódszámú ágazatban. Az ún. műszaki textilárúk és gumírozott termékek termelése ingadozó volt (csökkenés és növekedés volumenben és értékben egyaránt előfordult). Ennek oka, hogy döntően az állami beruhá-

zásoktól (pl. autópálya építés) függ e cikkek fogyasztása.

A textiliparban 2007-ben 2550 vállalkozást regisztráltak (2004-ben még 3297-et tartottak nyilván), azonban nem biztos, hogy valamennyi működő céggént vett részt a textilgyártásban.

A ruházati termékek gyártása 2007-ben értékben 160,4 milliárd Ft-ot, 2008-ban 111,8 milliárd Ft-ot tett ki. A ruhaipari gyártásban tavaly 25,4 ezer fő vett részt (2000-ben még 70,2 ezer dolgozója volt a ruhaiparnak). 2007-ben a munkaruházat és az egyéb ruházat kategóriájában növekedés következett be (a bázisévhez viszonyítva +11,8 ill. +20,4 %-ban), viszont a felsőruházat termelése csökkent (84,4 %-os index), az alsóruházat bázisszintű volt. 2008-ban valószínűleg minden részterületen visszaesés következett be, az előző év százalékban változó mértékben (munkaruházatnál 77,6, felsőruházatnál 62,1, alsóruházatnál 93,8, egyéb terméknél 81,1 %-os index várható).

A statisztikai adatok elemzésekor az előadó hangsúlyozta, hogy torzulást okoznak a különböző tevékenység-átsorolások is (pl. a felsőruházati gyártás helyett ilyen termékek kereskedelmi tevékenységére történt átállítás, a gépkocsi-ülés előállításával kapcsolatos tevékenység bútorigipari besorolása stb.). A ruházati iparban 2007-ben 5665 vállalkozást regisztráltak (2004-ben még 7396 volt), azonban bizonytalan, hogy valamennyi működő céggént került-e nyilvántartásra.

Az előadás után dr. Pataki Pál – mintegy felrázva a hallgatóságot a negatív jellegű hazai adathalmaz után – hangsúlyozta, hogy az Európai Unióban ugyanakkor kedvező tendenciák figyelhetők meg a textil- és ruhaipar területén. A 2007. évi alakulást tekintve, 2006-hoz viszonyítva

- az egy dolgozóra eső előállított érték 6,8 %-kal nőtt, az egy főre jutó beruházás 6,9 %-kal emelkedett,
- összességében a textil-termékek forgalma 1,7 %-os növekedést mutat,
- mindezt pedig úgy érték el, hogy a vállalatok száma 4,5 %-kal csökkent.

A magyar mikrovállalkozások statisztikai adatai is (nemcsak a 4 fő feletti cégek mutatói) lényegesek lennének, tekintve, hogy az unió textiles cégeinél átlagosan 16,5 fő tevékenykedik, tehát a kis- és középvállalkozások a meghatározók.

A hazai termékszerkezet még mindig kedvezőtlen – mutatott rá dr. Pataki –, nem követi az Európában bevált tendenciákat. Így adott a sürgető feladat: mindannyian tegyünk valamit annak érdekében, hogy kedvező irányba változzék a hazai textil- és textilruházati termékek szerkezete.

Kommunikációs stratégia

Máthé Csabáné dr., a TMTE főtitkára és a TEXPLAT szakmai vezetője a témához fűződő kapcsolatos kommunikációs stratégiáról beszélt. „Kinek, mit és hogyan akarunk kommunikálni?” címmel tartott előadásában először a Platform célcsoportjait mutatta be. A textil- és ruhaipari termelő, felhasználó és értékesítő vállalkozások mellett a különböző minisztériumok és hatóságok, a fogyasztóvédelmi szervezetek, érdekképviselők, szakirányú képző- ill. kutató-fejlesztő intézmények, gazdaságpolitikai véleményformálók, finanszírozók és természetesen a nyilvánosság kerül a fókuszba. Fontos feladat a textil- és ruhaipar presztízsének növelése magasabb hozzáadott értékű cikkek fokozódó előállításával, a high-tech termékek nagyobb megjelenésével, a valós megújulási esélyek széleskörű bemutatásával, minden számottevő újdonság és sikeres tevékenység kommunikálásával. Az innováción alapuló termékszerkezet-fejlesztés biztosíthatja a hazai ágazatok megújulását, ehhez lényeges a cégek bekapcsolódása a TEXPLAT munkájába. Kiemelkedően fontos a folyamatos információadás a Platform tevékenységéről, rendezvényeiről, dokumentumairól. Ehhez a közvetlen kommunikáción felül lényeges többek között a szaklapokban (Magyar Textiltechnika, Textil Fórum), a különböző fogyasztóvédelmi folyóiratokban és újságokban folyamatos tájékoztatások megjelentetése, továbbá saját kiadványok terjesztése. Hasonlóan kiemelt szerepük legyen a divatszakai és kereskedelmi médiumokban (Divatmarketing, A kereskedő, Next, hírlevelek stb.) megjelenő tudósításoknak. A különböző internetes honlapokon (főleg a TMTE www.tmte.hu címen elérhető honlapján) szintén rendszeres TEXPLAT információkhoz jussanak az érdeklődők. Az illetékes minisztériumok és hatóságok, fogyasztóvédelmi szervezetek, érdekképviselők, szakirányú képző- ill. kutató-fejlesztő intézmények honlapjain, különböző kiadványaikban is kapjanak helyet a Platformmal összefüggő kommunikációk. A szakértőket (gazdaságpolitikai véleményformálókat), finanszírozókat is folyamatosan tájékoztatni kell. A nyilvánosságot sajtótájékoztatókkal és a közmédiák segítségével kell biztosítani.

Fokozni kell az egyes textil-felhasználói területekkel (egészségügy, szálloda- és vendéglátóipar, mezőgazdaság, építőipar, csomagolótechnikai területek, szállítási szektor stb.) közös rendezvények körét.

Végezetül az Európai Unió által kiadott „Textil-innovációk egy jobb Európáért – Jövőkép 2020-ra” c. kiadvány kulcsgondolatait emelte ki az előadó:

- biztonságos és kényelmes környezet megteremtése (dekorációs és funkcionális lakástextil-termékek, komfortot szolgáló cikkek, textiles gépkocsi biztonsági kiegészítők stb.),

- egészségmegőrzés és helyreállítás innovatív termékekkel (funkcionális és intelligens ruházatok, pl. életfunkciók folyamatos monitorozásával, káros környezeti hatások jelzésével stb.),

- szállítási területeken és az energiatermelő, tároló ill. ellátórendszereknél elsősorban a kompozit szerkezetek további elterjesztése,

- a környezet- és természetvédelem jelentős fokozása a textilalapanyagok nyérése és kikészítése ill. továbbfeldolgozása során,

- az európai kulturális sokféleségen alapuló kreativitás, mint fenntartható versenyelőny kihasználása (designből termékmegvalósítás, hálózatokkal megvalósuló termékfejlesztés, testszkenneres méretvétel után egyéni méretre realizált nagyipari konfekcionálás, termékekhez szolgáltatás-kapcsolás stb.).

A magyar textil- és ruhaipar jövőképe 2020-ig

E téma megvitatása dr. Szoboszlai Attilának, a SIMOL Szervezetfejlesztési- és Stratégiai Tanácsadó Kft. ügyvezetőjének, mint moderátornak a vezetésével folyt négy munkacsoportban. Utólag érdekes összetételt mutattak a spontán szerveződésű csoportok (mindenütt képviselve volt valamennyi korosztály, jelen volt gyártó és kereskedő, részvett szakképzési és divat szakember, bekapcsolódott TMTE vezető). A félórás, mintegy brain-storming-os munkát követően számoltak be a team-vezetők a főbb javaslatokról. A táblákon megjelenített számos és értékes elképzelést csoportosítva az alábbi főbb témákat érintették a 7-9 főből összeállt lelkes csapatok.

- A sokoldalú és mélyreható **képzés** kiemelt szerepet kapott. A korszerű szakmai tudás az elvárt magasabb szintű képzettség elérésén túlmenően új területekkel is bővíthető a különböző textiltermékeket használó más iparterületek tevékenységének megismerésével, a többféle tudás elérésével, a társiparágakkal folytatott tapasztalatcserékkel. Természetesen előtérbe került az idegennyelv-tudás fontossága, különös tekintettel a szaknyelvre. A teljes képzési struktúrára kiterjedő igényt is megfogalmazták a jövőkép kialakításában résztvevők (képesztésképzés, tréningek az innovatív gondolkodás elősegítésére, kommunikációs készség fokozása, kapcsolat teremtő képesség fejlesztése, gazdasági intelligencia szélesítése, nagyobb látókört szorgalmazó személyiség-fejlesztések stb.).

- A termékek fejlesztése és a **termékszerkezet**

Gyűlnek az ötletek

korszerűsítése terén szintén számos hasznos kezdeményezésről hallhattunk. Szinte egyöntetű igényként fogalmazódott meg, hogy a termékekben több és többféle tudás testesítődjön meg. Szó esett a kézműves munka prioritásáról, a termékekben történő szélesebb megjelenítéséről. Fontos az egyedi igényű, ill. meghatározott célcsoportok igényeit kielégítő ruházati és lakástextil termékek (növekvő részarányú idősebb korosztály, az egyre szaporodó egyszemélyes háztartások stb.) tudatos fejlesztése. Több példán bemutatva előtérbe került, hogy egyetlen termék helyett komplett megoldások kialakításában legyenek érdekelték a textil- és textilruházati iparban tevékenykedők. A környezetkímélő előállítású, az emberi egészséget megőrző használati tulajdonságú cikkek mind nagyobb részaránya meghatározó igényként került a javaslatok közé (a teljes életciklusra kiterjedő gyártói felelősség, hulladékmérséklés stb.). Többben hangsúlyozták, hogy a jövőben a termékláncban mindenképpen alkotóként, alakítóként vegyünk részt. A saját márkák gyarapodó fejlesztése, a magyar termékek elismertségének és elterjesztésének fokozása szintén sarkalatos kérdés. Kiemelt jövőbeni feladat a nemzetközi termelési kooperációk (pl. folyékonyammóniás kikészítéssel-, plazmakezeléssel foglalkozó külföldi bér munka-centrumok igénybevétele, víz nélküli színezést (pl. szuperkritikus széndioxiddal) alkalmazó festődék felkutatása stb.) nagyobb részarányú igénybevétele a hazai termék-előállításban. Természetesen a know-how jobb hasznosítása is elengedhetetlen. A tudatos fogyasztók kiszolgálása legyen alapvető kritérium szakágazataik számára. A különböző felhasználási területű protektív termékek fejlesztésében és gyártásában tovább növekedjék érdekeltégünk. Végül, de nem utolsó sorban pl. a nanotechnológiát hasznosító, high-tech textíliák, az intelligens textiltermékek előállításában egyre jobban növekedjék a részvételünk, akár egy-egy részművelet kivitelezésével is.

- A **szolgáltatás** jelleg fokozódása is jövőbeni feladat. Egyrészt az egészségmegőrzést garantáló és a gyógyító termékek terén vannak számottevő lehetőségeink. Másrészt a különböző kompozitok szerkezeti vázanyagainál, az egyre több más iparági területen használatos műszaki textilek terén is komoly további esélyeink vannak. Az újrahasznosítható termékek drasztikus részarányú fejlesztése unokánk iránti felelősségből

is kiemelt feladatunk. A textiltermékek gondozásával összefüggő szolgáltatások (javítás, tisztítás stb.) minőségének fejlesztése szintén sürgető igénnyel jelent meg.

- A **versenyképesség** szem előtt tartása, mint a 21. század egyik legnagyobb kihívására való reagálás is markánsan megnyilvánult a jövőért felelősséget érző munkatársak körében. A tudásintenzív gyártás, a nagyobb hozzáadott értékű cikkek mind jobban fokozódó részaránya legyen jelen a jövőbeni kínálatunkban. Az optimális marketing tevékenység jellemezze elkövetkezendő évtizedünket. A piaci réseket gyors reagálással ismerjük fel, a kapcsolódó iparágak kínálta lehetőségeket maximálisan használjuk ki. Kerüljön a középpontba a hatékony munkaszervezés, a specializálódás. Tűnjünk ki megbízhatóságunkkal a piacon, ez biztos sikert garantálhat az elkövetkező időszakokban. A „niche” piacra való bekerülés is fontos célkitűzés. Ez olyan szűk, körülhatárolható területeket jelent, amelyre a nagyobb méretű vállalkozások kevésbé fókuszálnak (lenne kereslet, de egyelőre nincs kínálat).

- **Erősségeink tényleges kihasználására lényegesen nagyobb hangsúlyt kell fektetni.** Például szűk célcsoportok számára állítsunk elő magas színvonalú termékeket. A hazai iparművészet értékei egyre jobban jelenjenek meg a magyar textil- és textilruházati cikkekben. A nagyobb fajlagos hőenergia-igényű folyamatoknál (pl. kikészítés) térjünk át egyre szélesebben a geotermikus-energia hasznosítására. A ránk jellemző kreativitás erőteljesebben nyilvánuljon meg a termékfejlesztéseknél, a piaci rések kihasználásában, a komplett megoldások életre hívásában. Kedvező földrajzi helyzetünket főként a logisztikai tevékenység emelésével mind jobban használjuk ki. Bátrabban kapcsolódjunk be a stratégiai partnerségbe a kutatás-fejlesztés és az innováció területén. A hatékony együttműködés érdekében széleskörűen ismerjük fel a kölcsönös bizalom sürgető szükségességét.

A félórás közös gondolkodás több új tényezőre irányította rá a figyelmet és számos, kontinensünkön elfogadott irányt erősített meg. A munkacsoportok vezetői ezután tovább finomítják a javaslatokat és részletesebb összefoglaló készítésével fogják segíteni a Platform munkáját.